

PRESENTACIÓ SESSIÓ MONOGRÀFICA COMISSIÓ ESTUDI SALUT MENTAL I ADDICCIONS BLOC TREBALL

*JUDIT BELLVEHI OLIVER
CAP D'ÀREA ASSISTENCIAL FUNDACIÓ ELS TRES TURONS*

PRESENTACIÓ DE L'ENTITAT

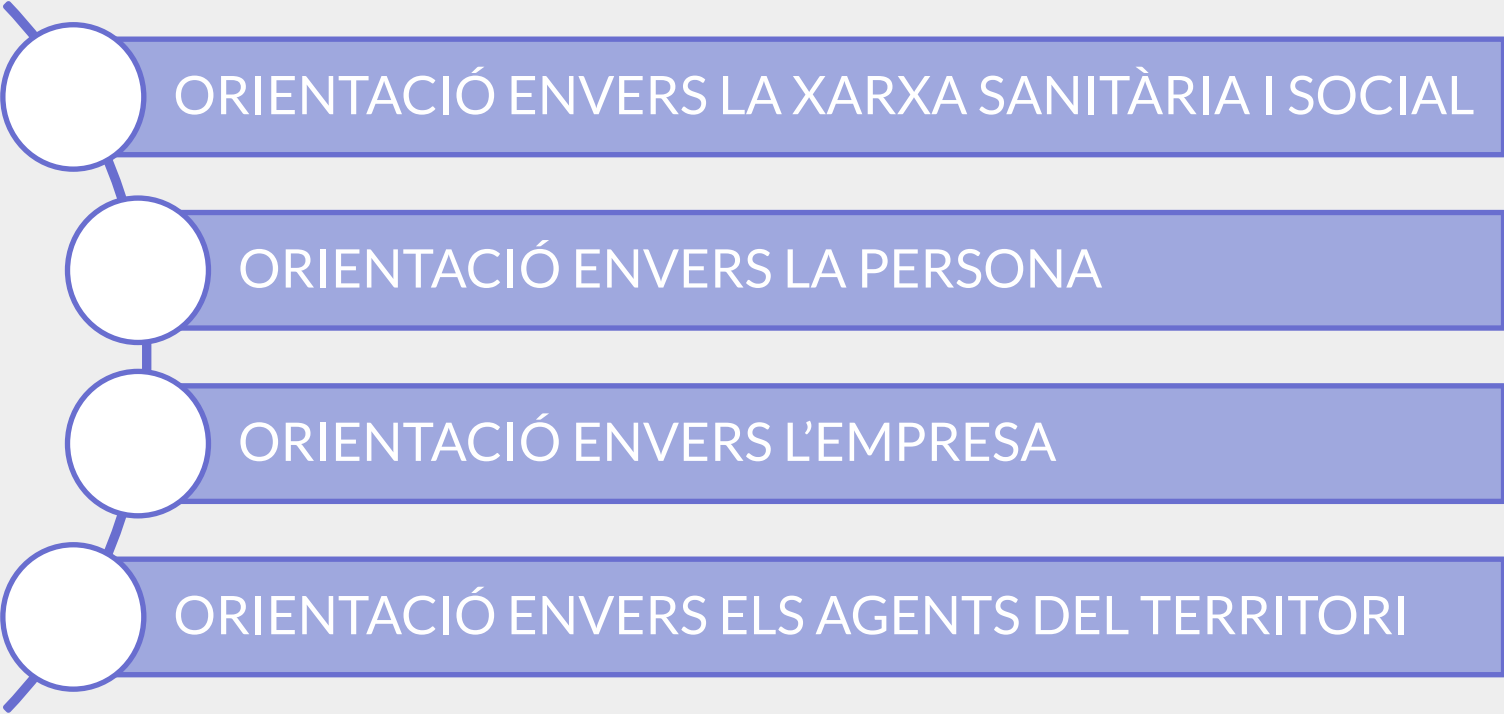
- La Fundació Els Tres Turons és una entitat d'iniciativa social amb vocació pública, sense afany de lucre, creada l'any 1985 al districte d'Horta-Guinardó.
- La seva missió és la inclusió social de les persones amb trastorns de salut mental i la promoció de la Salut Mental Comunitària.
- Des de la Fundació atenem persones joves i adultes, en diferents àmbits d'intervenció, per a donar resposta a les necessitats de rehabilitació psicosocial, d'inserció formativa i laboral, de suport a la vida independent, d'oci inclusiu i de participació.

ÀMBIT INSERCIÓ LABORAL / FORMATIU

Els objectius del Servei d'Inserció Laboral són:

- Millorar el grau d'ocupabilitat.
- Promoure el retorn al sistema educatiu.
- Facilitar l'accés al mercat de treball.
- Afavorir el suport i el manteniment del lloc de treball.

EIXOS D'INTERVENCIÓ

ORIENTACIÓ ENVERS LA XARXA SANITÀRIA I SOCIAL

ORIENTACIÓ ENVERS LA PERSONA

ORIENTACIÓ ENVERS L'EMPRESA

ORIENTACIÓ ENVERS ELS AGENTS DEL TERRITORI

SERVEIS I PROGRAMES DESENVOLUPATS

- Servei Prelaboral per a persones amb problemàtica social derivada de malaltia mental (ordre BSF/176/2015) finançat pel Departament de Drets Socials i que a data 1 de juliol de l'any 2023 ha passat del sistema de subvenció al règim de concert social.
- Centre de Dia Inserció Laboral de la Xarxa Pública de Salut Mental i Addiccions que des del 2009 atén persones joves d'entre 16 i 25 anys.
- Serveis Integrals d'orientació acompanyament i suport a la inserció de persones amb discapacitat o trastorn de salut mental (SIOAS) (ordre EMT/125/2023) finançat pel Departament d'Empresa i Treball sotmès al sistema de subvenció anual.

SERVEIS I PROGRAMES DESENVOLUPATS

- Projecte Singulars (ORDRE EMT/36/2022) (SOC-SINGULARS) finançat pel Departament d'Empresa i Treball sotmès al sistema de subvenció anual.
- Programa Ocell de Foc Barcelona Nord finançat pel Departament d'Empresa i Treball sotmès al sistema de subvenció Bianual.
- Programa A prop Jove (2017- 2022) finançat per l'Ajuntament de Barcelona.

LA INSERCIÓ LABORAL COM A EINA PER ASSOLIR LA INCLUSIÓ SOCIAL

El treball és una forma de participació en la producció social. És un mecanisme d'intercanvi i de vinculació a la creació de valor i en aquest sentit és un dels eixos bàsics sobre el qual es construeix la inclusió social. Pobreza y exclusión social (una análisis de la realidad española y europea), Joan Subirats (2004).

ALGUNES DADES:

*Dades Observatori
del Treball i Model
productiu*

*Població amb
discapacitat i treball*

Any 2022

- Les taxes d'activitat i d'ocupació de 16 a 64 anys del col·lectiu són lluny dels valors de la població sense discapacitat. Del 35,3% i el 28% respectivament, davant el 81,1% i el 71,9% de les persones sense discapacitat.
- La taxa d'atur de 16 a 64 anys de les persones amb discapacitat es troba en el 20,6% el 2021, el doble de la població sense discapacitat.
- Pel que fa al perfil, considerant dades de la mitjana anual del 2022, predominen les dones entre les persones aturades registrades amb discapacitat (el 56%).
- El percentatge de persones amb discapacitat amb estudis superiors és la meitat que entre les persones sense discapacitat (21,3% i 40,3%).

ALGUNES DADES:

L'estigma i la
discriminació en salut
mental a Catalunya
2016 (Obertament, la
Universitat Autònoma
de Barcelona i Spora
Sinergies).

- L'ocultament és la principal estratègia per fer front a l'estigma i la discriminació en els entorns laborals. El 48,5 % de les persones amb un TM oculten —o haurien volgut ocultar però no han pogut— el TM a la feina.
- Les persones amb un TM afirmen haver deixat de treballar (39,2 %) i haver deixat de buscar feina (39 %) per evitar ser tractades injustament pel fet de tenir un TM.
- El 40,6 % de les persones amb un TM manifesten haver rebut tracte injust en l'entorn laboral en alguna ocasió.

ALGUNES DADES:

Salut Mental i Estigma
a les Organitzacions
Catalanes (Informe
Obertament 2023)

- L'ocultament: el 90% de persones que han patit un problema de salut mental no s'han sentit capaces de parlar-ne a la feina.
- El 74% dels treballadors no ha rebut cap tipus de suport per part de la seva empresa per gestionar la problemàtica de salut mental a la feina.
- Només el 13% del mànagers considera que té les eines suficients per part de l'empresa per gestionar la problemàtica de salut mental i estigma.

ALGUNES DADES:

Informe INSOCAT
per a la millora de
l'acció social

Núm. 15 | Vides
precàries, drets
vulnerats

- Les xifres de salut mental són alarmants: un 19% dels adults tenen problemes de depressió i ansietat, percentatge de gairebé el 28% entre les dones.
- Les dones, els joves i les persones que no tenen nacionalitat espanyola són altre cop els col·lectius més castigats.
- Les persones sense estudis o amb estudis primaris tenen un percentatge de malestar emocional superior, del 36,9% davant el 18,7% de la població amb estudis universitaris.

FACTORS QUE DETERMINEN L'ACCÉS AL TREBALL: ANÀLISI GRUP INCIDÈNCIA (FACTORS PERSONALS)

- Trajectòries laborals amb llargs períodes d'inactivitat o escassa experiència laboral sobretot en població jove.
- Autoimatge professional precària i/o deficitària malmesa per l'estigma social i l'autoestigma.
- Situacions d'aïllament respecte al grup d'iguals, manca de xarxa social extensa.
- Fenòmen d'eclipsament. La irrupció de la malaltia no permet pensar en altres projectes vitals.
- Poca valoració dels aprenentatges adquirits en l'espai d'oci, lleure.
- Determinants socials de la salut mental (la manca d'accés al mercat laboral comporta una exclusió econòmica i social que dificulta o no permet ni la recuperació psicosocial ni la millora de l'ocupabilitat).

FACTORS QUE DETERMINEN L'ACCÉS AL TREBALL: ANÀLISI GRUP INCIDÈNCIA (FACTORS COMPETENCIALS)

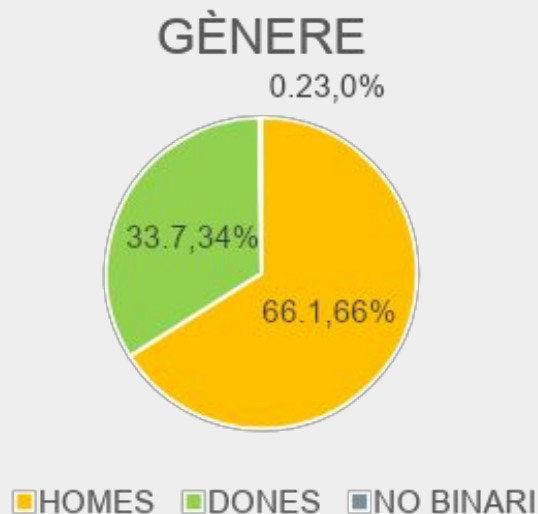
- Baix nivell de formació i competències tècniques, deteriorades i/o obsoletes.
- Manca de coneixement del mercat laboral i les seves possibilitats.
- Baix nivell de formació en informàtica bàsica.
- Falta d'entrenament en les competències d'afrontament i relació.
- Dificultats per identificar i avaluar les pròpies necessitats i capacitats
- Desconeixement dels sectors ocupacionals i formatius.
- Inexperiència en la recerca de feina o desconeixement de la planificació, els canals i recursos per a la recerca i/o recerca desajustada.

FACTORS QUE DETERMINEN L'ACCÉS AL TREBALL: ANÀLISI GRUP INCIDÈNCIA (FACTORS ESTRUCTURALS)

- Breu història de les persones amb TM dins el mercat laboral.
- Demanda en el mercat laboral de perfils professionals polivalents.
- Prestacions contributives i no contributives que poden convertir-se en obstacle per la recerca i la inserció laboral.
- Manca de polítiques actives específiques i ajustades al col·lectiu de persones amb TMG.
- Creença de moltes empreses que les persones amb TMG són menys productives, presenten més baixes laborals per malaltia i són generadores de conflicte dins els equips de treball (estigma).
- Discriminació de les mateixes empreses quan ofereixen places per cobrir amb persones amb discapacitat.

DADES PERFIL POBLACIÓ ATESA

Gènere (informe dels Serveis Prelaborals 2021
Observatori i Salut Mental Ammfeina)

DADES PERFIL POBLACIÓ ATESA

Edats (informe dels Serveis Prelaborals 2021
Observatori i Salut Mental Ammfeina)

	Total	Home	Dona
Menys de 18	3,9	3,3	4,8
Entre 18-30	30,7	32,4	26,9
Entre 31 i 40	27,4	27,4	27,7
Entre 41-50	23,4	23,2	23,9
Més de 50	14,4	13,5	16,5

Estudis (informe dels Serveis Prelaborals 2021
Observatori i Salut Mental Ammfeina)

	Total	Home	Dona
Sense Estudis	6,9	8,4	4,1
Educació Primària	28,9	32,2	22,5
Educació secundària	32,3	29,2	38,1
Batxillerat	7,2	6,7	8,1
Formació Professional	17,3	18,3	15,3
Estudis Universitaris o superiors	7,2	4,9	11,6

Diagnòstics (informe dels Serveis Prelaborals 2021 Observatori i Salut Mental Ammfeina)

	TOTAL	HOME	DONA
Trastorns psicòtics, esquizofrènia, trastorns esquizotípic i trastorns delirant.	40,2	45,5	29,7
Trastorns adaptatius, de l'estat d'ànim, afectius, relacionats amb l'estrès i somatoforms.	29	24,5	37,9
Trastorns de la personalitat i del comportament.	9,8	12,2	5,3
Trastorn derivats del consum de substàncies.	5,4	6,7	2,7

Prestacions (Memòria 2023 Fundació Els 3 Turons)

	Total
PNC	13%
Incapacitat Temporal	8%
Incapacitat Permanent (total / Absoluta)	7%
Fill a càrrec	11%
Complement RGC	6%
RAI	2%
Salari	18%
Atur	8%
IMV	2%

Certificat discapacitat (Memòria Fundació Els 3 Turons, 2023)

	Total
Sense certificat	24%
Del 33% al 64%	38%
Mes del 65%	38%

REPTES DE FUTUR

- Necessitat de reconvertir alguns de programes actuals que es regeixen pel model de subvenció en serveis concertats (**millorar el reconeixement administratiu dels programes d'inserció laboral**).
- Sabem que els itineraris d'inserció laborals no són lineals, i cal adaptar-los tant al context del mercat laboral actual com a la situació psicològica i social de les persones ateses. La possibilitat d'oferir un servei que pugui donar aquest suport sense una limitació en el temps és fonamental per promoure la inserció laboral del col·lectiu de persones amb TM.

REPTES DE FUTUR

- Necessitats de poder flexibilitzar els requisits d'accés dels serveis i programes actuals afavorint la possibilitat d'atendre persones en situació d'Incapacitat Temporal.
- La incompatibilitat entre la situació d'alta a la seguretat social i la possibilitat de ser atès per un servei social que promou l'adquisició i el manteniment dels hàbits laborals no afavoreix els processos de recuperació de les persones amb TM quan la causa de la baixa és psíquica o emocional. Per altra banda, sí que és permès que aquestes persones puguin accedir als serveis sanitaris de rehabilitació quan la causa de la baixa és per una qüestió física.

REPTES DE FUTUR

- Necessitat de desplegar l'article 18 de la Ordre BSF/176/2015 dels Servei Prelaboral per a persones amb problemàtica social derivada de malaltia mental per tal de poder disposar de la documentació necessària per a poder oferir processos de pràctiques.
- Les pràctiques no laborals són una estratègia d'acostament a l'empresa i al món del treball. Esdevenen part d'un procés d'aprenentatge i de desenvolupament competencial i també facilita la contractació, ja que les empreses tenen l'oportunitat de conèixer la persona, fugint d'etiquetes diagnòstiques.

REPTES DE FUTUR

- Facilitar l'homologació formativa de les activitats de capacitació laboral realitzades en el Servei Prelaboral.
- Conveni de col·laboració entre el Departament d'Educació i la Fundació Privada Els Tres Turons per organitzar mesures flexibilitzadores i actuacions de reconeixement acadèmic en l'àmbit de la formació professional inicial.
- Els continguts de la formació impartida corresponen a la Unitat Formativa 1 (Manteniment i restauració de jardins i zones verdes) del Mòdul 7 (Manteniment i millora de jardins i zones verdes) del Cicle Formatiu de Grau Mitjà de Jardineria i Floristeria (Família Professional Agrària).

REPTES DE FUTUR

- **Necessitat de revisar la incompatibilitat de certes prestacions amb la contractació laboral** per afavorir la inserció laboral de les persones amb TM.
- **Facilitar el desplegament i l'execució de projectes amb perspectiva de gènere** per revertir les desigualtats.
- **Necessitat de desplegar programes de suport a les empreses per reduir l'estigma associat al col·lectiu i oferir un suport al manteniment del lloc de treball adaptat al col·lectiu de persones amb TM.**

MOLTES GRÀCIES!

www.els3turons.org / 93 429 32 10

